

OSASUN DEPARTAMENTUA

I. HIZKUNTZA-PLANA

(2019-2021)

AURKIBIDEA

1.-SARRERA

- 1.1.- Funtsa
- 1.2.- Lege esparrua
- 1.3.- Datu demografiko eta soziolinguistikoak

2.- DIAGNOSTIKOA

- 2.1.- Abiapuntua
- 2.2.- Langileen euskara ezagutza
- 2.3.- Lehentasunezko unitate organikoen identifikazioa
- 2.4.- Komunikazio eta baliabideen azterketa

3.- MISIOA, HELBURUAK ETA EKINTZAK

- 3.1 - Misioa
- 3.2 - Helburuak eta ekintzak
  - 3.2.1 Beharrezko hizkuntza nahitaezkotasuna ezartzea lehentasunezko unitate organikoetan
  - 3.2.2 Euskarazko prestakuntza eskaintzea Departamentuko lehentasunezko unitate organikoei esleituriko langileei
  - 3.2.3 Beharrezko neurriak hartzea euskaraz artatuak izan nahi duten pertsonak hala izan daitezen
  - 3.2.4 Herritarrei ele biko informazio idatzia eskaintzea (digitala eta paperekoa)
  - 3.2.5 Errotulazioa eta informazio elementuak ele bitan, herritarrak artatzeko gune fisikoetan (bulegoak, harreraguneak...): hizkuntza paisaia
  - 3.2.6 Zerbitzu publikoak esleitzeko orduan, hizkuntza irizpideak ezartzea.

4. IRIZPIDE ETA METODOLOGIA OROKORRAK

5.-ANTOLAMENDUA ETA JARRAIPENA

- 5.1.- Plana antolatzeko egitura
- 5.2.- Planaren onarpena eta egokitzapena
- 5.3.- Ekintzen finantzazioa
- 5.4.- Ebaluazioa eta jarraipena

1. SARRERA

1.1.- Funtsa

103/2017 Foru Dekretuak, azaroaren 15ekoak, euskararen erabilera arautzen du Nafarroako administrazio publikoetan, haien erakunde publikoetan eta menpeko dituzten zuzenbide publikoko entitateetan. 6. artikulua, hizkuntza plangintzari buruzkoak, zehazten du Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioako departamentuen hizkuntza plan bat prestatuko dutela.

Osasun Departamentuaren ekintza planak 2019ko, 2020ko eta 2021eko ekitaldietan eginen diren ekintzak jasotzen ditu; hori, hala ere, ez da eragozpen izanen ekintzetan egokitzapenak egiteko, baldin eta epe horretan departamentuaren egituran edo eskumenetan aldaketarik gertatzen bada.

Egin den planak aukera emanen du ekintzak planaren indarraldian gauzatzeko. Izan ere, funtsezko helburua da herritarrei zerbitzuak bi hizkuntzetan emateko aukerari bide ematea da, epe ertain eta luzerako plangintza-prozesu baten baitan, halako moduz non helburu hori progresiboki beteko den, ondoz ondoko planen bidez. Horregatik, lehenetsi egin da gauzagarriak diren ekintza zehatzak egitea, errealitate soziolinguistikoari, legezko esparruari eta herritar euskaldunak zuzenago artatzen dituzten unitateen zehaztapenari erantzuten diotenak.

Dokumentua elkarrekin egin dute Euskarabideak eta departamentuko unitateetako langileek.

Abuztuaren 28ko 132/2015 Foru Dekretuak, NAO 176. zbkia irailaren 4koa, Osasun Departamentuaren egitura organikoa ezarri zuen

Hona hemen Osasun Departamentuaren organo nagusiak:

Kontseilaritza

- a) Osasun Zuzendaritza Nagusia
- b) Departamentuko Idazkaritza Tekniko Nagusia
- c) Osasun Zuzendaritza Nagusiari atxekitutako Nafarroako Osasun Publikoaren eta Lan Osasunaren Institutua
- d) Osasunbidea-Nafarroako Osasun Zerbitzua erakunde autonomoa, Zuzendaritza-Kudeatzailletza hauetan antolatua:
  - Lehen Arreta
  - Osasun Mentala
  - Nafarroako Ospitalegunea
  - Lizarrako Barrutia
  - Tuterako Barrutia

1.2 Lege markoa

Nafarroako hizkuntza politika egiteko orduan nagusi diren bi arauak ondokoak dira: 18/1986 Foru Legea, Euskarari buruzkoa; eta 103/2017 Foru Dekretua, azaroaren 15ekoa, Nafarroako administrazio publikoetan, beren erakunde publikoetan eta menpeko dituzten zuzenbide publikoko entitateetan euskararen erabilera arautzen duena.

Euskarari buruzko Foru Legeak honako hau ezartzen du bere lehen artikuluan:

1. Foru Lege honen xedea euskararen erabilpen normala eta ofiziala arautzea da, gizarte elkarbizitzaren alorrean nahiz irakaskuntzan.
2. Hauek dira Lege honen ezinbesteko helburuak:
  - a) Herritarrek euskara jakin eta erabiltzeko duten eskubidea babestu eta eginkor bihurtzeko tresnak zehaztea.
  - b) Nafarroan euskararen berreskurapena eta garapena begiratzea, bere erabilpena sustatzeko neurriak adieraziz.
  - c) Euskararen erabilpena eta irakaskuntza bermatzea, borondatezkotasun, mailakatze eta begirune irizpideei jarraiki, hau guztia Nafarroako errealitate soziolinguistikoaren arabera.
3. Nafarroako euskalkiek errespetu eta babes berezia izanen dute.

Bestalde, 2.1 artikuluan ezartzen da gaztelania eta euskara Nafarroako berezko hizkuntzak direla, eta ondorioz, herritar orok duela hizkuntza horiek ezagutzeko eta erabiltzeko eskubidea.

103/2017 Foru Dekretuak, azaroaren 15ekoak, euskararen erabilera arautzen du Nafarroako administrazio publikoetan, haien erakunde publikoetan eta menpeko dituzten zuzenbide publikoko entitateetan, plan honen zenbait puntutan jasotzen den gisan.

3. artikulua funtsezko helburuak definitzen ditu.

1. Foru dekretu honen funtsezko helburuak honako hauek dira:

a) Eremu euskaldunean, ahalbidetzea bi hizkuntza ofizialetako edozein erabil daitezten lan-hizkuntza moduan Nafarroako administrazio publikoetan, beren erakunde publikoetan eta menpeko dituzten zuzenbide publikoko entitateetan, bai eta herritarrei zerbitzua emateko ere.

b) Eremu mistoan, gauzagarri egitea herritarrek duten eskubidea euskaraz nahiz gaztelaniaz zuzentzeko Nafarroako administrazio publikoengana, beren erakunde publikoengana eta menpeko dituzten zuzenbide publikoko entitateengana, bai eta beharrezkoak diren tresnak zehaztea ere ahalbidetzeko euskara eta gaztelania erabil daitezten herritarrei zerbitzua emateko; betiere, eremu horretako udalerrien errealitate soziolinguistikoarekin bat.

c) Eremu ez-euskaldunean, gauzagarri egitea herritarrek duten eskubidea euskaraz nahiz gaztelaniaz zuzentzeko Nafarroako administrazio publikoengana, beren erakunde publikoengana eta menpeko dituzten zuzenbide publikoko entitateengana, bai eta hori lortzeko tresnak zehaztea ere, eremuaren ezaugarri soziolinguistikoak kontuan hartuta.

2. Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren zerbitzu zentraletan, funtsezko helburua da euskararen erabilera ahalbidetzea herritarrei zerbitzua emateko.

Beste arau batzuk kontuan hartzekoak administrazio publikoetan neurriak hartzeko orduan ondokoak dira: Eskualdeetako eta Eremu Urriko Hizkuntzen Europako Gutuna, Espainiak 1992an sinatu eta 2001ean berretsi zuena, baita Europako Kontseiluko Ministroen Batzordearen gomendioak eta Adituen Batzordeak idatzitako txostenak ere (2005eko, 2008ko, 2012ko eta 2016koak).

Eskualdeetako eta Eremu Urriko Hizkuntzen Europako Gutunak, bere 7.2 artikuluan, ezartzen du estatu sinatzaileek alde batera utziko dituztela, oraindik egin ez badute, eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntza bat erabiltzeko egon daitezkeen bereizketa, bazterkeria, murriztapen edo lehentasun justifikatu gabe oro, alegia, hizkuntza hori ahultzea edo hori mantendu edo garatzea arriskuan jartzea helburutzat izan dezaketenak. Egoera txarrean dauden hizkuntzek beren aldeko ekintzak behar dituztela sinetsirik, Europako Gutunak argi eta garbi dio eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzen aldeko neurri bereziak hartzea ez dela hartuko eremu zabalagoko hizkuntzetako hiztunen aurkako diskriminazio-ekintzatzat, neurrian helburua eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzok erabiltzen dituztenen eta gainontzeko herritarren arteko berdintasuna bultzatzea edo hiztun horien egoera partikularrak aintzat hartzea bada.

10. artikuluan “Administrazioko agintaritzak eta zerbitzu publikoak” izenekoan ondoko konpromisoak hartu dira:

3. puntua. Administrazioko agintariak edo horien kontura jarduten diren beste pertsona batzuek bermatzen dituzten zerbitzu publikoei dagokienez, eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzak erabiltzen diren lurraldeetan, hizkuntza bakoitzaren egoeraren arabera eta hori posiblea den neurrian, konpromiso hauek hartu dituzte Gutuna sinatzen duten aldeek:

a) zerbitzua ematerakoan eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzak erabiltzen direla zaintzea

- b) Eskualde mailako hizkuntzetako edo hizkuntza gutxituetako hiztunei aukera ematea hizkuntza horietan eskabideak aurkezteko eta erantzunak jasotzeko

Nafarroako Gobernuak Euskararen I. Plan Estrategikoa (2016-2019) onetsi zuen 2017ko martxoaren 25ean.

Dokumentua oinarritzen da gobernuaz zuzaritzen duen programa-akordioan hartutako konpromisoetan. Programa-akordioak nabarmentzen du behar dela plan bat zeharkakoa eta progresiboa, Nafarroako errealitate soziolinguistiko guztietara egokitua eta herritarren askatasuna eta borondatezkotasuna errespetatuko dituen.

Plan estrategiko honek euskararen eta euskarak Nafarroako gizartean behar duen tokiaren gaineko paradigma berri bat proposatzen du. Planaren erdigunean, hain zuzen ere, Nafarroako herritarrak daude, gizartea bere osotasunean. Planaren diagnostikoak erakutsi zuen zeintzuk diren herritarren premiak, euskarara iristeko zeintzuk gabezia dauden eta nola den presazkoa hizkuntzaren egoera hainbat esparrutan hobetzea. Horri erantzunez, eredu berri batean egituratzen da Nafarroako Gobernuaren hizkuntza politikan. Eredua halaberrez da planifikatua; lehentasunak adierazten ditu eta eskura dauden baliabideak kudeatzen ditu.

Gizarteari zerbitzuak emateko ardatzean, hirugarren ardatza zerbitzu publikoetan zentratzen da. Ardatzaren helburua da administrazio publikoek euskaraz zerbitzuak emateko duten gaitasuna hobetzea eta zerbitzu publikoetan euskaraz artatzeko eskaintza zabaltzea.

1.3.- Datu demografiko eta soziolinguistikoak

Nafarroako Estatistikako Institutuaren arabera, 2015ean Nafarroako biztanle kopurua 640.476koa zen. Horietatik 365.536 pertsona, % 57, eremu mistoan bizi zen —kontuan hartu behar da 2017an 43 udalerrri berri sartu dela eremu mistoan. Eremu ez euskaldunean 216.406 pertsona, % 33,70 eta euskaldunean 58.534 pertsona, % 9,10.

Nafarroako biztanleriaren bilakaera (2001-2015), hizkuntza eremuen arabera

Eremua	2001		2005		2010		2015	
	Biztanleak	%	Biztanleak	%	Biztanleak	%	Biztanleak	%
Nafarroa	556.263	100	593.472	100	636.924	100	640.476	100
Euskalduna	55.847	10,03	56.828	9,50	59.257	9,30	58.534	9,10
Mistoa	299.382	53,82	321.908	54,24	347.148	54,50	365.536	57,00
Ez-euskalduna	201.034	36,14	214.736	36,18	230.519	36,10	216.406	33,70

Iturria: Nafarroako Estatistika Erakundea

2015 urtean biztanleriaren batz bestekoa 42,8 urtekoa zen. Agerian da populazioaren zahartze azkarra.

Nafarroako biztanleria adin taldeen eta generoaren arabera, 2015

Adina	Oso tara	%	Gizonezkoak	%	Emakumezkoak	%
0-14	100.731	15,73	51.554	16,22	49.177	15,24
15-29	95.440	14,90	48.500	15,26	46.940	14,55
30-44	149.817	23,39	77.013	24,23	72.804	22,57
45-59	138.363	21,60	70.391	22,14	67.972	21,07
60-74	94.568	14,77	46.215	14,54	48.353	14,99
≥ 75	61.557	9,61	24.212	7,62	37.345	11,58
TOTAL	640.476	100	317.885	100	322.591	100

Iturria: Nafarroako Estatistika Erakundea

Euskararen hizkuntza gaitasuna dela eta, 2016ko Inkesta Soziolinguistikoaren arabera, 16 urtetik gorakoen artean egina, % 12,9 euskal hiztuna da, % 10,3 badaki zerbait baina ez da jariatasunez hitz egiteko gai, eta % 76,7k ez daki euskaraz.

Euskararen ezagutza eremuaren arabera oso anitza da, ondoko taulan ikusten den bezala:

Nafarren hizkuntza gaitasunaren bilakaera eremuen arabera (2011-2016)

2016	Eremu euskalduna (%)		Eremu mistoa (%)		Eremu ez-euskalduna (%)		Nafarroa (%)	
	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
Euskaldunak	59,3	61,1	9,8	11,3	2,3	2,7	11,7	12,9
Euskaldun hartzaileak	12,6	13,4	9,6	12,0	3,1	6,8	7,5	10,3
Erdaldunak	28,1	25,5	80,6	76,8	94,6	90,5	80,8	76,7

Iturria: *Inkesta Soziolinguistikoa, 2016*

Euskararen gaitasuna eremu guztietan igo da. Portzentaje handiena 35 urte bitarteko populazioan dago, hurrengo taulan ikusten den bezala:

Hizkuntza gaitasuna adinaren arabera. Nafarroa

2016	≥65 (%)	50-64 (%)	35-49 (%)	25-34 (%)	16-24 (%)	Nafarroa (%)
Euskaldunak	8,3	9,5	11,7	18,8	25,8	12,9
Euskaldun hartzaileak	7,1	11,3	12,1	8,8	12,2	10,3
Erdaldunak	84,6	79,2	76,1	72,4	61,9	76,7

Iturria: *Inkesta Soziolinguistikoa, 2016*

16 eta 24 urte bitarteko taldean handitu da gehien euskararen gaitasuna. Talde horretan eremu euskaldunean % 56,7koa zen 1991 eta % 89,6koa 2016 urtean, horrek esan nahi du igoera portzentuala 32,9koa dela. Eremu mistoan, % 7,1etik 1991 urtean % 27,3ra pasa zen 2016an, hori portzentuarki 20,2 puntu dira.

2. DIAGNOSTIKOA

Atal honetan, lau puntu aztertuko ditugu:

- Hasierako egoera: gaur egun Osasun Departamentuko plantillan hizkuntza eskakizuna ezarria duten plazak, hau da, plaza elebidunak.
- Langileen euskararen ezagutza, eskura ditugun datuak.
- Lehentasunezko unitateak definitu, hau da, herritarrarekin harreman zuzena dutenak eta zerbitzu zentraletako unitate organikoak.
- Departamentuaren komunikazio eta baliabideak.

2.1 Hasierako egoera

2016ko abenduaren 31ko plantilla organikoaren arabera —2017ko abuztuan argitaratua—, Osasun Departamentuan, 68 lanpostuk 1. jakite-maila izeneko hizkuntza eskakizuna ezarria zuten (C1 maila ahozko gaitasunean eta B1 maila idatzizkoan).

Lanpostu hauetatik 67 zonalde euskalduneko osasun zentroetan daude; 58 osasuneko profesionali dagozkie eta 9 administraritzako langileei. Zonaldean dauden osasuneko profesionalen lanpostu guztien artean, 58 lanpostu horiek %26,98 osatzen dute, izan ere, osotara 215 profesional baitira. Administrazioari dagokienez, 9 lanpostu horiek guztien artean %34,62 osatzen dute, zonalde horretako 26 lanpostuen artean, alegia.

Nafarroako Ospitalegunean beste lanpostu bat dago.

Gainera, beste 168 lanpostutan, euskara merezimendutzat hartzen da; baina ez da ziur lanpostu horietan ari diren langileen gaitasuna herritarrak artatzeko adinekoa den.

Beraz, Departamentuko 11.233 lanpostu guztien artean, euskara eskakizuna dutenek guztien % 0,61 osatzen dute.

Kontuan hartzen baditugu zonalde euskaldunean ari diren osasun zentroak (lanpostu elebidunak dauzkaten bakarrak), herritarrak artatzeko hizkuntza eskakizuna, oso proportzio eskasa da herritarren % 61,1 euskal hiztuna denean eta beste % 13,4 ia-euskalduna.

Eremu euskalduneko lanpostuak	Plaza elebidunak	%
300	67	% 22,33

Orain arte, herritarrari arreta euskaraz eman bazaio, langile euskaldunaren borondateari esker izan da, ez baitzen arreta elebiduna eskaintzen zuen egitura antolaturik.

2017an Departamentuko plantilla organikoan beste 89 lanpostu elebidun gehiago erantsi ziren. Hori horrela, Osasun Departamentuan 156 plaza elebidun ziren.

Gaur egun 174 plaza elebidun daude plantillan Osasun Departamentuan. Horietatik 3 dira Nafarroako Osasun Publiko eta Lan Osasunaren Institutuan (erizain bat eta bi ikuskari) eta 171 Osasunbidean. Osasunbidean, 33 plaza administrazio nukleokoak dira (27 administrari eta 6 gizarte langile) eta 138 pertsonal sanitarioa (77 erizain, 45 mediku eta gainontzekoak teknikariak, zeladoreak, psikologoak eta abar).

Osasun Departamentuko 174 plaza horietatik 91 ele biko plazak eremu euskaldunekoak dira eta 80 eremu mistokoak. Departamentuko % 1,47 da osotara.

Osasun Departamentuko lanpostuak guztira	Plaza elebidunak	%
11.855*	174	1,47 %

* Ez dira ardura politiko duten plazak kontuan hartzen

2.2 Langileen euskararen ezagutza

Osasun Departamentuko langileen euskararen ezagutzaren gaineko datu zehatzik ez badugu ere, erreferentzia gisa baliatuko ditugu Euskarabideak urte luzetan antolatutako prestakuntza jardueran parte hartu duten langileen datuak.

Jakin badakigu ezagutza mailaren bat duen langile kopurua handiagoa dela, lehenengo hizkuntza dutenak edo beste toki batean ikasitakoak, baina ez dugu horien gaineko daturik. Hartara, ditugun datu horiekin abiatuko dugu azterketa.

Dauzkagun datuen arabera, **jendaurrean ari diren ataletan*** euskararen ezagutza aztertuko dugu; hala:

Departamentuko langileriaren euskarazko ezagutza maila*					
Unitatea	Lanpostu kopurua	Euskara maila			
		Baxua		Altua	
Informazioguneak eta erregistroak	21	9	42,86 %	1	4,76 %
Zonalde euskalduneko osasun zentroak	300	38	13 %	66	22 %
Zonalde mistoko osasun zentroak	1354	104	7,7 %	114	8,4 %
Osasun Mentala	449	52	11,6 %	24	5,3%
Osasuneko zerbitzu zentralak	6922	582	8,4 %	276	4 %
Sexu eta Ugalketa Osasuna	116	12	10,3 %	9	7,8 %
Zerbitzu zentral administratiboak	282	25	8,9 %	17	6 %
Osasun Publiko eta Lan Osasuneko Institutua	263	28	10,6 %	22	8,4 %
OSOTARA	9707*	849	8,75 %	529	5,45 %

* Honako lanpostu hauek ez dira kontuan hartu: Kontseilaritza, Idazkaritza tekniko Nagusia eta zonalde ez euskalduneko zerbitzuak gehien bat.

Euskararen ezagutza bi mailatan sailkatu da:

- Beheko maila: A1, A2 eta B1
- Goiko maila: B2 eta C1

Eremu euskaldunean ari diren osasun zentroak hamar dira, bederatzi zonaldean bertan kokatuak eta Uhartekoa, zonaldeko biztanle batzuk ere artatzen dituena. Guztien artean alde handiak daude, hala, oinarritzko barrutietan, Elizondokoa (%33) eta Etxarri Aranazkoa (%32) dira langileriaren artean euskararen ezagutza-maila altuena daukatenak. Uhartekoak (%16) eta Ultzamakoak (%13, aldiz, baxuena daukate.

Zonalde mistoko osasun barrutietako datuak urriak dira. Aztertu diren 24 osasun zentroetan egoera oso anitza da. Hainbatetan, pertsona bakar batek ala bik euskaraz dakite). Iruñeko osasun zentroetako datuak zentroz zentro bereizita ez daudenez, zaila da egoera zein den ezagutzea (osotara, 813 profesional ari dira lanean). Gainerako zentroetan, egoera aldakorra da; horrela, Berriozarren ezagutza altua dutenen portzentajea %21ekoa da, Zangozan %18koa eta Garesen, berriz, %17koa.

Osasun Mentalean ere alde handixkoak daude. Lizarran inork ez daki euskaraz, Tafallan pertsona bakar batek eta Iruñeko langileen artean, aldiz, ezagutza altua dute 23 pertsonak.

Osasun zerbitzu zentraletan, ezagutza sare osoaren batz bestekoaren azpitik dago. Aitzitik, Sexu Osasun eta Erreproduktiboko zentroetan eta zerbitzu zentral administratiboetan, batz bestekotik gertu dago.

2.3 Herritarrari zerbitzu ematen dioten unitateak eta zerbitzu zentralak identifikatu

Foru dekretuaren 2. b) artikuluan zerbitzu zentralak definitzen dira: Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren zerbitzuetatik, herritar guztiendako arreta ematen dutenak, non kokatutarik dauden kontuan hartu gabe.

20. artikuluan, Herritarrekiko harremanak, 3., honela dio: Ahozko arretari dagokionez, Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren zerbitzu zentralak neurriak bultzatuko dituzte herritarrek euskarazko arreta izan dezaten. Bestelako neurrien artean daude informazio guneak sortzea eta euskaraz dakiten langileekin ele biko zirkuituak sortzea.

103/2017 Foru Dekretuaren 25. artikulua arabera Nafarroako Foru Administrazioaren ele biko lanpostuen gainean eta plaza horiek zehazteko, 3. artikuluan adierazitako helburuen arabera eta euzkara organikoan agertzen diren funtzioen arabera, hurrengo unitate organikoak lehenetsiko dira:

1. Ahozko nahiz idatzizko arreta eskaintzen duten **informazio eta harrera guneak**, baita dokumentuak jasotzeko erregistroak: ere, izan ere, komunikazioan oinarritzko guneak baitira.
2. **Zonalde euskalduneko eta Ekialdeko Pirinioetako* osasun zentroetan**, mediku edo pediatria lan-taldeak, baita zerbitzu administratiboak ere, barrutiaren egoera soziolinguistikoaren arabera. Gune bakoitzean plaza elebidunak definituz joanen dira, herritarren euskararen ezagutzaren arabera eta zerbitzua eskatzen duten neurrian.

* Nafarroako Ekialde Pirinioetako zonaldea Nafarroako Parlamentuan dagoen berezko ponentziaren arabera sartzen da. Horretan, zonaldearen egoerari soluzioa emateko politika integrala aztertzen da.

3. **Zonalde mistoan dauden osasun zentroetan**, mediku edo pediatria lan-taldeak, baita zerbitzu administratiboak ere, zentro horietako langileek euskaraz aritzeko daukaten gaitasunaren arabera. Zerbitzuren bat osasun zentro guztietan posible ematea izango ez balitz hurbileko erreferentziazko zentroan emango litzateke.
4. **Osasun zerbitzu zentraletan** (Vianako Printzearen Espezialitateen zentroan eta Nafarroako Ospitaletegian), maiztasunez herritarrak artatzen dituzten pazienteen arreta unitatei (harrera, sarrera eta informazioa eta lan-talde profesionalei (urgentziak, pediatria, osasun mentala, geriatría, erizaintza) lehentasuna emanen zaio.
5. **Osasun Mentalean**, bereziki zonalde euskalduneko eta Ekialdeko Pirinioetako* herritarrak artatzen dituzten unitateetan.
6. **Sexu Osasun eta Erreproduktiboko zentroetan**, bereziki zonalde euskalduneko eta Ekialdeko Pirinioetako* herritar gazteak artatzen dituzten unitateetan.
7. **Zerbitzu zentral administratiboak**, bereziki, herritarrak ahoz artatzen dituztenak ala idatziz informazio orokorra, dokumentuak (txartelak), jakinarazpenak eta komunikazioak bidaltzen dituztenak, horietan dokumentazio elebiduna sortzeari ekinen zaio. Horretarako, dokumentazioa erabileraren eta maiztasunaren arabera analizatuko da, eta batasuna, itzulpena eta formatu elebidunak eskainiko dira.
8. Erakunde autonomiaduna den **Osasun Publikoko eta Laneko Osasuneko Institutuan**, maiztasunez herritarrak (horien artean zonalde euskaldunekoak) artatzen dituzten zerbitzuak, bereziki prebentzio kanpainak, kanpaina informatiboak eta zerbitzuen ikuskapenak egiten dituztenean.

Atal horietan guztietan aipatutako unitateetan, plaza elebidunak definituz joanen da, hala nola, euskararen balorazio maila merezimenduan beharreko gainerako plazetan. Horretarako, errealitate soziolinguistikoa, indarrean dagoen arautegia eta Departamentuak eskaintzen dizkigun aukerak hartuko dira kontuan (lan-eskaintza publikoa, plaza hutsak

betetzea, langileen prestakuntza) baita 103/2017 Foru Dekretuko 3. artikuluan xedatzen diren helburuak ere.

2.4 Komunikazioaren eta baliabideen azterketa

Herritarreei komunikaziorako eta informaziorako eskaintako baliabideak sortzean, kontuan hartuko da Nafarroako administrazio publikoetan, beren erakunde publikoetan eta menpeko dituzten zuzenbide publikoko entitateetan Euskararen erabilera arautu zuen azaroaren 15eko 103/2017 Foru Dekretuaren II. Titulua.

Halakoetan, baliabide komunikatibo eta informatiboetan, hainbat tipologia daude, poliki-poliki elebiz jarriko direnak:

- Seinaleak eta txartelak.
  - Zentro bakoitza identifikatzen duten txartelak.
  - Zentro bakoitzeko tokiak identifikatzen dutenak: kontsultategiak, itxaron gelak, zerbitzu guneak, zerbitzu orokorrak, solairuak, etab.
  - Profesionalak, zerbitzuak eta unitate administratiboak identifikatzen dituztenak
- Inprimaki eta foiletoak.
  - Zentro bakoitzeko zerbitzu-eskaintza azaltzen dituztenak.
  - Gaixoei zein haien ahaideei informazioa eskaintzen dizkietenak eta osasun hezkuntza eskaintzen dutenak.
  - Gaixoei prozeduren gaineko informazioa eskaintzen dizkieten jarraibideak: diagnosi probak, jarraipen arauak, tratamenduak...
- Dokumentu administratiboetako izenburuak.
  - Gaixoei bidalitako gutunak.

- Txosten medikuak.
- Ziurtagiriak.
- Informazio kanpainak.
  - Arreta kanpainak.
  - Komunikazio kanpainak.
  - Gaikako kanpainak, interes orokorreko zein talde berezi batzuen intereseko izan.
- Komunikabide digitalak.
  - Nafarroako Osasunaren Ataria.
  - Osasun karpeta pertsonala.
  - Sare sozialen erabilera.
  - Osasun departamentuko aldizkariak, baita bere menpeko erakundeenak ere.
  - Publizitatea.
  - Prentsa oharrak.
- Telefono bidezko arreta.
  - Harrera eta hitzorduak egiteko zerbitzuak.
  - Larrialdiak artatzeko eta aholkuak emateko zerbitzuak.
  - Osasun sistemaren erabiltzaileentzako informazio zerbitzuak.
- Tramitazio digitaleko inprimakiak.
  - Erregistro elektronikoa.
  - Parteidetza sustatzeko zerbitzuak.
  - Gaixoen zein herritargoaren informazioa eta ekarpenak jasotzen dituzten zerbitzuak.
  - Zerbitzuen helbide elektronikoko orokorrak.
- Langileriaren identifikazio baliabideak.
  - Izen-abizenak, eta hala badagokio hizkuntzen ezagutza.

- Lanbidea.
- Ibilgailuak.
  - Ibilgailu ofizialak.
  - Erabilera ofizialerako kontratatutako ibilgailuak.

Baliabide hauetan guztietan bi hizkuntzen erabilera zehazteko unean, kontuan hartuko da aurreko paragrafoetan aipatutako irizpideak, zein definitutako lehentasunak.

3.- MISIOA, HELBURUAK ETA EKINTZAK

3.1 Misioa

Herritarrendako zerbitzuetan ele biko erantzuna sustatzea, ahozkoa zein idatzizkoa, lehentasunezko unitateetan, planifikaturiko eta sistematizaturiko ekintza bat finkatuz eta euskara zerbitzu publikoaren berariazko elementu gisa balorizatuz.

3.2. Helburuak

103/2017 Foru Dekretuak ezartzen dituen helburuek, beteko badira, epe luzerako jarduera behar dute. Progresiboki aurrera eginez joateko 6 helburu proposatzen dira epe ertainean. Horiek gauzatzeko, plan honetan aurreikusitako indarraldian zehar (2020ko abenduaren 31ra arteko epea) egin beharreko ekintzak zehazten dira.

Gainera, nahitaezkoa da kontuan izatea euskararen egoeraren diagnostikoa (barne hartuz komunikazioan, prestakuntzan eta itzulpenean dauden premien identifikazioa eta haien balioespen ekonomikoa) 2019an zehar osatuz joanen dela.

3.2.1 Beharrezko hizkuntza nahitaezkotasuna ezartzea lehentasunezko unitate organikoetan

Helburu hau betetzeko ondoko lanak gauzatuko dira:

- a) Aztertzea, lehentasunezko unitateei dagokienez, eginkizunen arabera, zein lanpostutan den beharrezkoa edo komenigarria bi hizkuntzak jakitea. Lehentasunezko unitate izateak ez du halaberrez esan nahi hizkuntza nahitaezkotasuna ezarriko dela. Lehentasun horrek neurri multzo bat eskatzen du, nahitaezkoak zerbitzua bi hizkuntzetan bermatzeko; hizkuntza baldintza ezartzea neurri horietako bat da.
- b) Euskararen ezagutza maila egokia ezartzea, 103/2017 Foru Dekretuaren 22. eta 23. artikuluetan ezarritakoa aintzat hartuz.
- c) Lanpostuen arabera, ezartzea nahitaezkotasuna zenbat plazek izanen duten.
- d) Ezartzea zein modutan hornituko diren nahitaezkotasuna duten plazak eskatutako euskara maila duten langileekin. Ondorio horietarako, kontuan izanen da betiere 103/2007 Foru Dekretuaren 24. artikuluan eta xedapen gehigarrian ezarritakoa.

Euskararen balorazioa merezimendu gisa

Euskararen jakitea merezimendu gisa baloratzeari dagokionez, kontuan izan beharko da 103/2007 Foru Dekretuaren 27., 31., 35. eta 39. artikuluetan ezarritakoa. Halaber, kontuan izanen da dekretu beraren laugarren xedapen iragankorrean ezarritakoa.

Kasu bakoitzaren arabera, ehuneko handiagoak proposatzen ahalko dira. Edozein kasutan, Euskarabidea – Euskararen Nafar Institutuaren justifikazio txostena beharko da.

Euskara eremu ez euskaldunean baloratzeari dagokionez (35. artikulua), kontuan izanik Arartekoaren gomendioa eta 2016ko VI. Inkesta Soziolinguistikoa azaldutako datuak, artikulua horretan aurreikusitako gehieneko puntuazioa emanen da oposizio-lehiaketa bidez sartzeko deialdietan eta merezimendu lehiaketa bidez lanpostuak betetzeko orduan. Euskarabidea-Euskararen Nafar Institutuaren justifikazio txostena beharko da.

JARDUKETA ILDOAK	ARDURADUNA
Lehentasunezko unitateen identifikazioa	Departamentua eta Euskarabidea
Departamentuarendako idaztea plantilla organikoan sartu beharreko plaza elebidunen hizkuntza eskakizunen proposamena.	Euskarabidea eta Funtzio Publikoko zuz. nag.
Proposamena aztertu eta beharrezko egokitzapenak egin ondotik, hizkuntza eskakizuna ezartzea proposatzen da.	Departamentua eta Euskarabidea
Hizkuntza eskakizuna izanen duten plazei buruzko txosten teknikoak idaztea	Euskarabidea
Txosten teknikoak aztertu ondoren, behin betiko onespina ematea	Departamentua
Txosten teknikoa igortzea Funtzio Publikora	Departamentua
Proposamena negoziatzea Funtzio Publikoko Negoziazio Mahaian (103/2017 Foru Dekretuko xedapen gehigarrietan zazpigarrena)	Funtzio Publikoa, Departamentua, Euskarabidea eta sindikatuak
Foru Dekretuaren bitartez plantilla organikoan sartzeko egindako aldaketen proposamena helaraztea	Funtzio Publikoa

3.2.2 Euskarazko prestakuntza eskaintzea **Departamentuko lehentasunezko unitate organiko** **esleituriko langileei**

Behin Departamentuak egokitzen dituen plazetan hizkuntza nahitaezotasuna ezarri duenean, Euskarabideko Prestakuntza Atalari jakinaraziko dio zein diren euskarazko irakaskuntza premiak eta zein gaitasun behar den herritarrei zerbitzua euskaraz eman ahal izateko.

Langileen euskarazko prestakuntza hizkuntzaren ezaguera mailaren arabera antolatuko da.

Euskararik ez dakiten langileek edo euskara maila apala dutenek egin ahalko dituzte prestakuntza ikastaro hauek. Euskara maila ertain edo altua dutenek euskaraz gaitzeko ikastaroak egiten ahalko dituzte. Hots, Departamentuko langileek parte hartzen ahalko dute Euskarabideak antolaturiko ikastaroetan, bai ikastaro arruntetan, bai berariazkoetan. Lehentasuna izanen dute 2.3 puntuan zehazturiko lehentasunezko unitateetako langileek. Hizkuntza eskakizuna ezarri duen plaza betetzen duen langileak, ez badu eskakizun hori egiaztatuta, lehentasuna izanen du ikastaroetarako zerrendetan eta bere hasierako mailaren arabera ezarritako plan pertsonalari jarraitu beharko dio, kalkulatu zaizkion orduekin.

Gainera, Departamentuak, Euskarabidearekin batera, gaitze espezializatuko ikastaroak antolatzen ahalko ditu, lanpostuen komunikazio premiei erantzuteko.

Prozedura

Lehen helburua da langileek duten euskara maila ezagutzea. Horretarako, mailaketa proba bat eta/edo elkarrizketa egingen dute.

Aurreko puntuko emaitzetatik abiatuta, banakako planak prestatuko dira langile bakoitzarendako. Plan horiek deskribatuko dute langilearen plazar duen euskara eskakizuna eskuratzeko egin beharreko prozesua. Laneko

denboraren kargurako prestakuntza prozesuetan parte hartuko duten pertsonen konpromisoa hartzen dute dagokien hizkuntza maila adierazitako epean betetzeko. Departamentuak, berriz, plana gauzatzeko giza baliabideak eta baliabide materialak utziko ditu. Asistentzia faltak bere zuzendaritza nagusian justifikatu beharko ditu.

Plan bakoitzaren jarraipena egingen da, eta azkenean prozesua eta emaitza ebaluatuko dira. Ebaluazioak zenbait fase izanen ditu: urtero txosten bat egingen da, bertan adieraziz zein diren aldi horretarako zehazturiko helburuak; planifikazioaren erdian helburuen betetze maila eta hartu beharreko neurriak jasoko dira; eta prozesuaren bukaeran azken txosten bat egingen da, azken ebaluazioa eta erdietsitako emaitzak jasotzeko.

Prestakuntza: ordu kopurua, ikastaroen eskaintza, lehentasunak...

Euskararik ez dakiten langileek edo euskara maila apala dutenek ikastaro arruntetan egin ahalko dute prestakuntza. Plan pertsonalak prestatuko dira, kalkulatzeko beharrezko hizkuntza eskakizuna eskuratzeko behar den ordu kopurua, abiapuntu gisa hartuz norberaren maila. Kalkulu hori egiteko ondoko taula erabiliko da:

Mailak	A1	A2	B1	B2	C1
Eskola-orduak	240	240	240	360	360
Norberaren lana	50	50	75	100	125
Orduak, guztira	290	290	315	460	485

Eskainiko diren ikastaroak helburuak erdiesteko behar den prestakuntzara eta eskura diren baliabideetara egokituko dira.

Langile bakoitzak gauzatzen duen lanean diren beharrezko komunikatiboen arabera planteatuko da zein bide behar den eginkizun horiek euskaraz betetzeko behar den gaitasuna erdiesteko. Azterketa komunikatiboak markatuko du zein norabide jarraitu behar den egokitzeko zehazturiko hizkuntza eskakizunera eta proposatzeko ordu kopuru egokia.

Horretarako, langileak gaitzeko egokiak diren kontsultarako tresna eta baliabideak eskainiko dira.

Aurreko guztiaren osagarri, kontsulta eta zuzenketa zerbitzu bat zehaztuko da, eguneroko lanean sor daitezkeen zalantzak konpontzeko.

JARDUKETA ILDOAK	ARDURADUNA
Hizkuntza eskakizunen behin betiko proposamena igortzea Euskarabideko Prestakuntza Atalera	Departamentua
Euskarabideko Prestakuntza Atalari eskatzea diseina dezala ikaskuntza eta prestakuntza plan bat	Departamentua
Hizkuntza eskakizuna duten langileen komunikazio premiak aztertzea eta ikaskuntza eta prestakuntza plan bat egitea	Euskarabideko Prestakuntza Atala
Departamentuari ikaskuntza eta prestakuntza plan baterako proposamena aurkeztea	Euskarabideko Prestakuntza Atala
Prestakuntza plana egokitzea inplikaturiko pertsona bakoitzaren premietara	Departamentua
Plana onestea eta langileak prestatzeko prozesuari hasiera ematea.	Departamentua
Ikaskuntza eta prestakuntza egitea	Euskarabideko Prestakuntza Atala

3.2.3 Beharrezko neurriak hartzea euskaraz artatuak izan nahi duten pertsonak hala izan daitezzen

Herritarrei eskainitako ahozko zein idatzizko arreta 103/2017 Foru Dekretuko 9., 13. eta 17. artikuluek arautuko dute. Horiek erreferentzia egiten diote eskualde desberdinei. 20. artikulua erreferentzia egiten die zerbitzu zentrali.

Herritarrendako arreta protokolo bat prestatuko da, erreferentziazkoa izanen dena zerbitzu hori emateko.

JARDUKETA ILDOAK	ARDURADUNA
Herritarrei ele biko erantzuna emateko hizkuntza irizpideen gida bat idaztea (Euskarabidea).	Euskarabidea
Jarduketa protokolo bat definitzea herritarrei ele biko erantzuna emateko orduan hizkuntza irizpideen gida aplikatzeko (Departamentua).	Departamentua
Gida langileen artean nola hedatu behar den erabakitzea	Departamentua

3.2.4. Herritarrei ele biko informazio idatzia eskaintzea (digitala eta paperekoa).

Helburu hori, era berean, bitan banatzen da:

1. Informazioa eta baliabide idatziak (digitalak zein paperezkoak) gaztelaniaz zein euskaraz eskaintzea, ahalik eta aldiberekotasun handienarekin.
2. Idatzizko izapide eta harremanei (digitalak zein paperezkoak) dagokienez, zerbitzu egokia ematea.

Departamentuak agiri idatzien sailkapen bat egingen du (laburbilduma bat, zeinetan bilduko dituen agiri mota eta multzo nagusiak, ez inbentario xehakatu bat):

- Herritarrei zuzentzen zaizkien agiriak:
- Herritarrek jasotzen dituzten agiriak.
- Barne erabilerako agiriak.

Aztertuko da baliabideak egokiak diren helburua betetzeko eta diren gabeziak eta hutsunean identifikatuko dira.

Jarraian, herritarrengan eragin handiena duten agiriak lehenetsiko dira. Nolanahi ere, gaur egun duten garrantziagatik, lehentasunezkoak izanen dira webguneak, izapidatze elektronikoa eta sare sozialak.

Herritarrengan eragin handiena izan dezaketen baliabide idatziei dagokienez, ondoko lan ildoak aurreikusten dira:

- Ereduen bateratzea eta sinplifikatzea eta erabilera sustatzea.
- Euskarri atsegin erabilerraz eta argiak diseinatzea.

- Itzulpena.
- Zirkuituak ezartzea agiri mota batzuetarako.

JARDUKETA ILDOAK	ARDURADUNA
Koordinazioaz arduratuko diren pertsonak eta/edo unitateak izendatzea, itzulpen premiei eta agiri idatzien azterketari dagokienez (Departamentu guztian, edo zuzendaritza nagusika).	Departamentua
Gabeziak eta hutsuneak identifikatzea idatzizko baliabide eta izapideei dagokienez, eta lehentasunak ezartzea.	Departamentua eta Euskarabidea
Koordinazioa navarra.es atariko unitate arduradunarekin (eta, kasu bada, Itzulpen Atalarekin).	Departamentua eta Komunikazio Zerbitzua (eta Itzulpen Atala)
Lehentasunak ezartzea navarra.es atarian ostatatuak ez dauden webguneei dagokienez, ele bikoak eta/edo simetrikoak izateko bidean para daitezen (gaur eguneko egoera aintzat harturik, nahitaezkoak lirateke mota honetako jarduerak: egitura informatikoa egokitzea, eduki orokorrak itzultzea, berariazko edukiak itzultzea...).	Departamentua eta Itzulpen Atala
Navarra.es ataritik kanpo ostatatuko diren webguneendako, hasieratik aurreikustea zein baldintza bete beharko duten ele bikoak eta simetrikoak izan daitezen	Departamentua
Lehentasunak ezartzea, Departamentuko aplikazioei (bereziki herritarrei zuzenduei) dagokienez, ele bikoak izan daitezen.	Departamentua eta Itzulpen Atala
Aplikazio berriendako, hasieratik, aurreikustea zein baldintza behar diren ele bikoak eta simetrikoak izan daitezen.	Departamentua
Inprimaki eta formularioak gaztelaniaz zein euskaraz eskaintzea (bai digitalak eta bai paperezkoak): ereduak bateratzea, diseinuak aurreikustea eta itzultzea.	Departamentua eta Itzulpen Atala
Prozedura bat ezartzea izapidatze fitxak euskaraz zein gaztelaniaz egunera daitezen.	Departamentua, Komunikazio Zerbitzua eta Itzulpen Atala.
Gaztelaniaz zein euskaraz argitaratzea izapidatze fitxa guztiak (ezarritako prozedurari jarraikiz)	Departamentua eta Komunikazio Zerbitzua (eta Itzulpen Atala)
Gardentasun atarian argitaratzen denaren zirkuitua zehaztea, euskara ere kontuan harturik (prozedura arrunta departamentu guztiendako)	Gardentasunaren ataria eta Itzulpen Atala
Euskaraz zein gaztelaniaz argitaratzea (aldi berean) departamentu guztiendako ezarritako den prozedura komunean adierazitako agiriak.	Departamentua eta Gardentasun Ataria

Lege proiektuak izapidetzeko prozeduran aurreikustea itzulpenaren fasea eta itzultzeko beharrezko astia, kontuan izanik lege proiektuak euskaraz eta gaztelaniaz igorri behar direla Parlamentura.	Departamentuko Idazkaritza Teknikoa, Itzulpen Atala eta Foru Erakundeekiko Prozeduren Kudeaketarako Atala
Itzulpenen kanpo kontratazioari buruzko aholkularitza	Itzulpen Atala
Itzulpen eskabideak egiteko jarraibideak prestatzea eta lehentasunak ezartzea	Departamentua eta Itzulpen Atala
Beste batzuk (Departamentuak proposatzen dituenak)	

3.2.5. Errotulazioa eta informazio elementuak ele bitan, herritarrak artatzeko gune fisikoetan (bulegoak, harreraguneak...): hizkuntza paisaia

Gauzatuko da 103/2017 Foru Dekretuaren 10., 11., 14. eta 18. artikuluetan (artikulu horiek definitzen dute erabilera eskualdeen arabera) eta 21. artikuluan (Foru Komunitatearen Administrazioako zerbitzu zentralak) xedaturikoaren arabera.

Errotulazioari eta unitateen informazio elementuei buruzko datuak lehentasunezko unitateetatik hasita bilduko dira. Behin azterketa hori egindakoan, bidezko neurriak hartuko dira, 103/2017 Foru Dekretuak xedaturikoari jarraikiz.

Halaber, ele biko postuak mahai gaineko kartel, pin edo antzekoen bidez identifikatuko dira.

JARDUKETA ILDOAK	ARDURADUNA
Fitxa bat sortzea jarduketa tokiak zerrendatzeko (bulegoak, arreta guneak...)	Euskarabidea
Aurreko fitxa osatzea jarduketa tokien zerrendarekin (bulegoak, arreta guneak...)	Departamentua
Fitxa bat sortzea jarduketa toki bakoitzeko hizkuntza pasaia diagnostikatzeko (bulegoak, arreta guneak...)	Euskarabidea
Toki bakoitzeko diagnostikoa osatzea, unitate bakoitzeko langileen bidez	Departamentua
Fitxak Euskarabideko langile teknikoei igortzea	Departamentua
Fitxak aztertu ondotik, aldatu behar diren elementuen proposamena egitea	Euskarabidea
Proposamena aztertu ondotik, behin betiko onespena ematea	Departamentua
Itzulpen Atalera igortzea euskaratu beharreko elementuak	Departamentua

Beharko diren euskarri berriak enkargatzea	Departamentua
Elementu berriak ezartzea	Departamentua
Lanpostu eta/edo langileen identifikazioa diseinatzea mahai gaineko kartelen, pinen, sinadura digitalen eta bestelakoen bidez	Euskarabidea
Lanpostuak eta/edo langileak identifikatzea mahai gaineko kartelen, pinen, sinadura digitalen eta bestelakoen bidez	Departamentua

3.2.6. Zerbitzu publikoak esleitzeko orduan, hizkuntza irizpideak ezartzea

Departamentuak zerbitzuak emateko eginen dituen kontratuetako baldintza-agirietan mailakako klausulak sartuko dira euskararen presentzia eta erabilera nahikoa segurtatzeko hizkuntzak erabiltzen dituzten jardueretan, erabiltzaileek horietara ele bitan jotzen ahalko dutela bermatuz.

Kontratazio bidez ematen diren zerbitzuek Departamentuaren beraren zerbitzuetarako ezarritako hizkuntza irizpide berak beteko dituzte.

4. IRIZPIDE ETA METODOLOGIA OROKORRAK

Beharrezkotzat jotzen da Plana indarrean dagoen bitartean, bere konfigurazioaren parte diren eta irizpide eta prozedura hauei jarraiki elaboratzen diren elementu berriak pixkanaka eranstea:

Irizpideak.

Departamentuko Lan Taldeak zehaztuko ditu egin beharreko diagnostikoaren hurrengo urratsak.

Lan-taldeak egindako txostenak idatziak izango dira, partaidetza-prozesuetan aztertuko dira eta departamentuko organoek berrikusi ahal izango dituzte.

Beharrezko txostenak onartu ondoren, Euskarabidearen akordioarekin batera, Planaren eranskin berri gisa sartuko dira eta, beraz, planaren antzeko izaera izango dute, plantillako hizkuntza-eskakizunak, kontratazioko elementuak, administrazio-prozedurak, prestakuntza-edo itzulpen-prozedurak, eta abar zehazteko.

Departamentuko erakunde bakoitzak beteko ditu ezarritako irizpideak, onespeneren eta txostenen planean sartu eta gero. Halaber, Departamentuko administrazio-unitate bakoitzari esleitutako zereginak eta eskumenak jasoko ditu.

Prozedurak

Jardun-eremu berri bakoitzerako, lehenik eta behin, lan-taldeak, Osasunbideko profesional guztiekin batera, beharren analisi-

dokumentua egingo du, eta, indarraldian zehar, planean sartu beharreko ekintzen urteko lehentasunak zehaztuko ditu.

Nafarroako hizkuntza zonalde bakoitzarentzat egin beharreko hurrengo urrats hauek dira:

- Euskararen egoeraren diagnostikoa egitea hainbat alderditan : zonalde eta zerbitzu bakoitzeko egoeraren berri izatea, hizkuntza-paisaiaren deskribapena, prestakuntza-beharrak identifikatzea, lanpostuen hizkuntza-eskakizunak zehaztea, etab.

- Aurreko elementuei buruzko txostenak egitea, Osasun Departamentuak aurrez bere onarpena eman dadila.

- Langileen prestakuntzarako formakuntza ekintzak koordinatzea eta lehenestea, horien hizkuntza gaitasuna kontuan hartuta.

- Osasunbideko langileen formakuntza sustatzeko, administrazio hizkuntza egoki erabiltzeko eta itzulpena laguntzeko moduluak diseinatzea.

- Osasunbideko hizkuntza eta giza paisaiaren euskarri guztietan euskararen erabilerari buruzko Estilo Eskuliburua egiteko oinarriak zehaztea eta idaztea.

- Langileriaren deialdietan, hizkuntza-paisaian, administrazio-eginkizunetan edo zerbitzuak kontratatzeko deialdietan hizkuntza-irizpideak gainbegiratzen eta barneratzen laguntzea.

Euskarabidearekiko elkarrekiko harreman-organoetan, beharren txostenak eta elkarrekin adostutako lehentasunak eztabaidatuko dira.

Aipatutako harreman-organoek onartu ondoren, Foru Agindu bidez argitaratuko dira I. Hizkuntza-planerako osatuko dituzten eranskin berriak, hurrengo hizkuntza-plana onartu arte

5. ANTOLAKETA ETA JARRAIPENA

5.1- Plana antolatzeko egitura

Plana antolaketa bideratzeko honako egitura osagai hau inplementatu da:

Gobernu Kontseilua:

Euskarabidea-Euskararen Institutoak bere egituren dauka Gobernu Kontseilua, Planetan Batzorde Betearazle gisa jokatuko duena.

Hauek dira betebeharrak eta partaideak:

Betebeharrak:

- a) Erakunde autonomoaren aurrekontuen aurreproiektuaren proposamena urtero onestea.
- b) Urteko kudeaketa plana eta prestatzen diren urteko txostenak onestea.
- c) Plan estrategikoak onestea, Kontseiluak ezarritako aldizkakotasunarekin.
- d) Erakunde autonomoaren zuzendaritza funtzioak kontrolatzea eta gainbegiratzea.
- e) Nafarroako Gobernu departamentuetan aplikatuko den hizkuntza politikaren arau bidezko garapena koordinatzea.

Kideak:

Euskarabidea-Euskararen Nafar Institutuaren Gobernu Kontseiluko kideak honako hauek dira:

- a) Kontseiluko burua: Herritarrekiko eta Erakundeekiko Harremanetako Departamentuko kontseilaria.
- b) Kontseiluko buruordea: Euskarabidea-Euskararen Nafar Institutuko zuzendari-kudeatzailea.

c) Kontseiluko kideak: Departamentu bakoitzaren ordezkari arituko den pertsona bat, behar den departamentuko kontseilariak zuzendari nagusien edo, erakunde autonomoei dagokienez, zuzendari-kudeatzaileen artean izendatua.

d) Idazkaria: Euskararen Sustapenaren eta Plangintzaren Zerbitzuko zuzendaria.

Departamentuarterko Batzordea:

Departamentuarterko Batzordea sortu da hizkuntza politikaren zeharkakotasun printzipioa gauzatzeko helburuarekin.

Bertan parte hartuko dute, alde batetik, departamentu bakoitzeko koordinatzaileek eta, bestetik, Euskarabideko teknikariek. Talde misto horrek ekintzak ebaluatuko ditu, irizpideak bateratu, jardunbide egokiak partekatu, e.a.

Osasun Departamentuko lantaldea:

Planaren antolaketa eta jarraipen-egiturak giza baliabide hauek ditu:

- Osasun Departamentu osoko euskara koordinatzailea, behar diren egitura organiko guztietan jarduketa plana bultzatu, lideratu eta koordinatzen duena.
- Osasunbideko Profesionalen Zuzendaria dena, bere alorrean planaren ekintzak sustatu eta koordinatuko dituela. Teknikarien laguntzaz baliatu ahalko da.
- Euskarabideko teknikaria.
- Osasunbideko bi teknikari, Profesionalen Zuzendaritzaren agindupekoak.
- Euskarabideak planaren inplementazioarako lizitatzen duen aholkularitza enpresaren bi teknikari

Une bakoitzean Planaren garapenari ezagutza teknikoak ekar ditzaketen pertsonen laguntza izan ahalko da.

Osasun Departamentuko euskara koordinatzaileak

Departamentuak pertsona bat edo bi izendatuko du, Departamentu osoko koordinatzaile gisa arituko direla.

Departamentu mailan hauexek dira dituzten funtzioak:

- Jarduketa Planean biltzen diren ekintzak lideratzea, eta koordinatzea Departamentuko egituren artean. Euskarabideko teknikarien lankidetzaz izanen du.
- Ekimen eta behar berriak identifikatzea.
- Jarraipena eta kontrola.
- Departamentuari informazioa ematea Euskararen I. Plan Estrategikoaren gainean.

Osasunbideko Profesionalen zuzendaria

Osasunbidearen aldetik, Profesionalen zuzendariak Planaren lan-taldean parte hartuko du Osasun Departamentuko lantaldean.

Hauexek dira dituen funtzioak:

- Jarduketa Planeko ekintzak bultzatzea, eta martxan jartzea, Euskarabideko teknikarien eta Departamentuko koordinatzailearen lankidetzarekin.
- Ekimen eta behar berriak identifikatzea.
- Jarduketa Planaren jarraipena eta kontrola.

Osasunbideko eta osasun sistemako teknikariak

Gutxienez bi teknikari arituko dira Plana Osasunbidean, Osasun Publikoko eta Lan Osasuneko Institutuan eta Departamentu osoan martxan jartzeko hasierako lanetan.

Teknikariak Osasunbideko Profesionalen Zuzendaritzan atxikiak izango dira, posible bada, lanaren eragina ahalbidezko. Hona hemen beren funtzioak:

- Une honetan Osasunbidean lanena ari den lanpostuen hizkuntza eskakizunak zehaztu. Horretarako, Planean adierazitako lehentasunak eta Euskarabideak emanen dituen irizpide teknikoak kontuan edukiko dituzte.
- Plantilla organikoan beste hizkuntza eskakizun batzuk definitzeko beharrak identifikatu, Foru Dekretuak xedatzen dituen herritarren eskubideak bermatu daitezzen.
- Zentro eta zerbitzuen behar informatibo eta komunikatiboak jaso, eta beharretara egokitzeko proposamenak egin.
- Osasun sistemako langileriaren prestakuntza beharrak jaso, hizkuntz eskakizunak lortzeko eta herritarren eskubidean bermatzeko.
- Euskarabidearekin elkarlanean, itzulpen eta prestakuntza beharrak koordinatu, lehentasunen eta baliabideen arabera.
- Plangintzarako eta helburuen eta ekintzen segimendurako lantaldeetan parte hartu.

Euskarabideko teknikariak

Euskarabideak bi teknikari izendatu ditu Osasun Departamentuaren Jarduketa Planeko ekintza guztiak bultzatzeko eta Departamentuko jarduerak koordinatzeko. Hauexek dira beren funtzioak:

- Osasun Departamentuko Jarduketa Planaren ekintzak burutzean parte hartu.

- Departamentuko Euskara koordinatzaileari nahiz Departamentuko ordezkariari laguntza eta aholkularitza eskaini, hizkuntza-politikarekin zerikusirik duten gai guztietan.
- Beste departamentuetako arduradunekin koordinatu.

5.2- Planaren onarpena eta egokitzapena

Lehenengo Plan honetan aurreikusten diren ekintzak garatzeko honako hau izango da prozedura:

- Osasun Departamentuko lantaldea lan kronograma finkatuko du lehenengo Plana betetzeko behar diren hizkuntza eskualdeetako egoeraren diagnostia egiteko eta beharrak asetzeko.
- Egoeraren diagnostikoa egiteko eta beharrak identifikatzeko, 4. kapituluari irizpideei eta metodologiari buruz ezarritakoa hartuko da kontuan.
- Identifikatutako beharrak zehaztu ondoren, zenbait eremu, arlo eta zerbitzutan euskararen hizkuntza-derrigortasuna dela-eta eranskin berriak onartzeko proposatuko dira.
- Onartutako eranskinak Osasun Departamentuaren Hizkuntza Planari erantsiko zaizkio
- Eranskinetan sartu ahal izango dira Departamentuko Lan Taldeak, Osasun Departamentuan euskara erabiltzeari lotutako edozein alderdiri buruz onartutako eta gauzatutako proposamenak, hala nola, euskara erabiltzeko derrigortasun handiko lanpostuak, euskara erabiltzen dutenak, eta egoera diagnostikatzeko, txostena egiteko eta onesteko lana egin deneko dokumentazioa, prestakuntza edo beste batzuk.

5.3- Ekintzen finantzazioa

Behar diren baliabideen aurrekontua, gai hauetarako:

- Erdi mailako bi teknikari
- Bidaia eta dietetako gastuak ordaintzeko diru-lerroa
- Errotulu berriak egokitzeko gastua (ez du gain-kosturik ekarriko)
- Langileria identifikatzeko euskarriak (dagoeneko euskarri berrietarako aurreikusita)
- Inprimaki berriak editatzeko gastua (gain-koturik gabea, izan ere, dagoeneko hizkuntza eskakizunak betetzen baitira)

5.4- Ebaluazioa eta jarraipena

Plana koordinatzeko bilerak

Plana modu egokian bideratzeko eta lanaren sistematizazioa bermatzeko, egitura osatzen duten organoen lan-bilerak eta koordinazio-bilerak honela antolatuko dira:

- Departamentuko Lan Taldea hilero bilduko da.
- Departamentuarterko Batzordea gutxienez, hiru hilean behin bilduko da.
- Gobernu Kontseilua sei hilean behin bilduko da.

Jarraipen txostenak

Urtero, jarraipen txostena idatziko da, planaren egoeraren berri emateko eta egindako lanaren garapena azaltzeko, bai Euskarabideko Gobernu Kontseiluari, bai Nafarroako Euskara Kontseiluari, baita herritarrari ere (Gardentasun Atariaren bidez).

Ebaluazioa:

Planak irauten duen hiru urteko epearen bukaeran, ebaluazio kuantitatibo eta kualitatiboa egingen da, bai prozesuarena, bai lortu diren emaitzena ere.